

07.10.2019

5 - 1

ממונות יקרות וממונים יקרים.

שלום רב,

בהמשך לפניית הכתובות הרבות לראש מינהל הבטיחות ומפקח עבודה ראשי מר אריק שמילוביץ כמו גם לגורמים שונים שבשלטון, נראה כי זכינו לתגובות להם ציפינו. במבחן התוצאה, ההצלחות לא יאחרו לבוא.

ראש מינהל הבטיחות ומפקח עבודה ראשי מר אריק שמילוביץ פתח בפניי את דלת משרדו, את ליבו ואת תוכניותיו בראיון, דיאלוג, שיח לבבי בפני, למען הממונים על הבטיחות במדינה.

הופתעתי באופן יוצא דופן כאשר הוזמנתי (לפי בקשתי) בתאריך הנ"ל לשיחה שהתקיימה במשרדו ונמשכה למעלה מ- 4 שעות.

אציין, כי ממרבית השאלות ששאלתי הנוגעות בי ובעמיתי, נענית בתשובות חיוביות, חלקם יצאו לפועל בקרוב, וחלקם בתהליך.

להלן השאלות והשיחות הנתמכות על המכתבים שנשלחו מבעוד מועד לנציגי השלטון הבאים ופורסמו בקבוצת לאורך השנה:

1. מפקח עבודה ראשי.
2. ראש הממשלה.
3. שר המשטרה (העתק).
4. שר התמ"ת.
5. שר האוצר (העתק).
6. שרת המשפטים.
7. מפקד יחידת להב 433 (העתק לשכת מפכ"ל, ראש אגף חקירות ומודיעין).
8. נציב שרות המדינה.
9. המפקח על הביטוח,
10. מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי
11. יועצת משפטית של חברת ענבל, החב' הממשלתית לביטוח עובדי מדינה.
12. מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי.

פגישה עם היועצת המשפטית של המ.ל.ל, ופגישה עם היועצת המשפטית משרד העבודה. שפרסמתי את תוכן המכתבים וכוונותיהם בכל הקבוצות לאורך כל השנה.

להלן פירוט המפגש.

השואל: יעקב עזרא- מנהל הפורומים.

משיב: מר אריק שמילוביץ, מפע"ר – ראש מנהל הבטיחות ומפקח עבודה ראשי.

1. שאלה:

מדוע המדינה אינה מגבה אותנו ממונה הבטיחות (עובדי ציבור) ואינה דואגת לבטחנו בביטוח אחריות מקצועית?
כפי שחברת "ענבל" דואגת לעובדי מדינה באמצעות קרנותיה.
(ענבל חברה לביטוח בע"מ הינה חברה ממשלתית בבעלות מלאה של המדינה, המשמשת זרוע מקצועית ומובילה של ממשלת ישראל ושל גופים ציבוריים).

תשובה:

כרגע הדבר הזה לא עומד על הפרק. עבודתם ואופן פעילותם של הממונים על הבטיחות רחב. חלקם שכירים, חלקם עצמאיים, חלקם עובדים כ"יועצים", חלקם נמצאים בתעשייה וחלקם בענף הבניה. הנושא עלה בעבר במסגרת פגישות עם נציגי ארגון הממונים. לצערי הרב במפגש האחרון הגיעו מהארגון 7 אנשים והוצגו 7 דעות שונות – כך אי אפשר לקדם דברים.

יחד עם זאת לאור המצב העגום באתרי הבניה, אנו רוצים לבחון מתווה שבו נוכל לקדם מהלך שבו נחייב בחקיקה כי:

כל אתר בנייה יחייב בביקורי פיקוח של ממונה בטיחות
 בהיקף מוגבל של שעות חודשיות (ישמש כמכפיל כוח לעבודת הפיקוח של המפקחים.
 כיום אנחנו מחייבים רק אתרים שסגרנו אותם וכתנאי לביטול הצו אנחנו מחייבים במינוי של ממונה בטיחות וכמובן באתרים למעלה מ-100 עובדים).
 במקרה כזה ניתן יהיה להציע למדינה אפשרות לבטח את הממונים על הבטיחות באופן מסויג ולאחר מכן אולי להרחיב את הנושא - קרי ממונים העוסקים בתחומים מסוימים ועל פי אמות מידה שיקבעו. אבל שוב כל זה לא בשל מספיק ולא נראה כי הוא יקרה בזמן הקרוב.

2. שאלה:

אני צופה "הצפה של ממונים בטיחות" מפעלים חדשים לא נראים באופק וממונים חדשים נוהרים למעגל העבודה,
 כיצד ניתן לבלום את הסחף, היוצר היצע ופוגע ברמה ובאיכות הממונה על כל המשתמע מכך ?

תשובה:

לעניין הכשרת ממונים חדשים - כרגע אני לא מתערב בכוחות השוק ובטח לא רוצה ליצור "גילדות" להיפך אני מנסה להילחם בהם ולתת לכוחות השוק לעשות את שלהם.

לעניין המקצועיות - הנושא ברור לי והוא נמצא על שולחני.
 אני בהחלט מזהה בעיה של מקצועיות בקרב ממונים רבים.
יש בכוונתי לשנות את תוכנית ההכשרה של הממונים על הבטיחות ולבחון בכלל את תנאי הקבלה לקורס.

הדבר מצריך שינוי חקיקה.
 כמו כן יש בכוונתי לשנות את כל תהליך הסמכתם.
 צריך לזכור כי אני מברך על כל הכשרה של כל אדם בתחום הבטיחות.

3. שאלה:

הקריטריונים החדשים לימי עיון קצת סיבכו את הבנתי, 18 ימים מתוך סך האשכולות הכלולים ב- 24 ימים, יוכרו כקבילים. מבלבל, באיזו דרך אצליח לעקוב ?

תשובה:

א. הרעיון הכללי של ימי הכשירות היה הצורך לרענן את ידיעותיו של הממונה בטיחות בתחומי העיסוק שלו.

ממוני בטיחות נדרשים להתמקצע בתפקידם ולא בנושאים שנמצאים בשוליים.

ב. אני לא רואה בימי בעיון כמו: חשיבה יצירתית, קבלת החלטות, עד מומחה, וכנסים משולבים בתערוכות, את ליבת ההכשרה הנדרשת לממונה על הבטיחות.

ג. הנוהל של חידוש אישור כשירות והנוהל של הכרה בימי השתלמות פורסם לאחרונה.

אני פניתי לציבור הממונים לקבלת הערות,

כמובן שאיני נדרש על פי חוק לבצע כל התייעצות, אולם אני דוגל בהתייעצות ובלשמוע את ציבור הממונים.

לידיעתך קיבלנו גם התייחסות של ממונים (שכירים כמובן) שדרשו לקיים 24 ימי כשירות כל שנה ואף כאלו דרשו לבצע כ 50 ימי כשירות בשנה.

ד. לעניין הנוהל – החל משנת 2020 כל מי שיחדש את ימי הכשרות שלו, יצטרך לבצע באופן

בצורה מדורגת ימי כשירות מאשכולות הליבה (חשמל, עבודה בגובה, גהות תעסוקתית,

בניה, ציוד מגן אישי וכו'),

בשנת 2023 כל מי שירצה לחדש את אישור הכשירות שלו יצטרך לפעול לפי הנוהל.

אנחנו בוחנים אפשרות להריגים, כאשר כל מי שיהיה כזה נבחן, אפשרות לסמן אותו אצלנו ברשומות ולהגביל לו את האפשרות להתמנות כממונה בטיחות,

(כתלות בהכשרות שלו בימי הכשירות שלו).

ה. האשכולות נועדו פעם אחת להבהיר לממונים מהם ימי הכשירות שאותם אני רואה אותם

מבצעים ופעם נוספת כחלק מכוונה לשנות את החקיקה בנושא ולאפשר למפע"ר סמכות

לקבוע סוג של מדרג בכל הקשור בחיוב בימי כשירות כתלות בוותק שלו, בניסיון שלו, בהכשרות שאותם הוא ביצע ועוד.

1. כשנכתבה החקיקה בנושא לא היה טלפון חכם, סרטוני יוטיוב, אפליקציות וקבוצות ווטס אפ או פייסבוק שבו מועברים מיידעים בצורה מהירה ואיכותית, אין ספק כי אנו בפתחו של עידן חדש וטכנולוגיה אינטרנטית מתפתחת, מהפך שאנו נדרשים להתאים את עצמנו לעידן הזה, אנחנו בדרך.
2. אני פתוח ליוזמות ורעיונות חלופיים למצב הקיים, תציעו, נבחן כל מה שיכול לתרום בבטיחות.

4. שאלה:

האם אפשר לפרסם את עדכוני המפע"ר בקבוצות הווטס אפ ?

תשובה:

כן, אני בעד לפרסם לממונים את כל העדכונים, אנחנו בהחלט צריכים לשפר את צורת העברת המידע שלנו לממונים, אכניס את הנושא לתוכנית עבודה לשנה הקרובה. מנהלת תחום פעולה מונעת הצטרפה בשלב זה לשיחה ומסרה שעדכונים בדבר פעילות הפעולה מונעת ישלחו בדואר (ובכל הנוגע למבחני תמיכות)

לאחרונה תיקצב המינהל, סבסוד של השתלמויות ענפיות בהיקף של כ שלושה מיליון ש"ח. הכוונה לעודד ממונים על הבטיחות לבצע את ימי העיון בתחומים שבו אנחנו מעוניינים שהם יבצעו את ההכשרה כגון הבנייה והחקלאות.

עלותם של ימי ההשתלמויות הנ"ל יהיו מוזלים לממונה.

5. שאלה:

מהי הסיבה שאין מפרסמים מידע שמי מדויק אודות מספר ממוני הבטיחות ופרטיהם? (ככל הידוע לי כיום ישנם 4500 ממוני בטיחות (משוער).

תשובה:

אני לא יכול להכריח ממונה בטיחות לפרסם את שמו. לנו באתר יש רשימה רק לאותם ממונים שאישרו שנפרסם את פרטיהם. צריך לזכור שלא כל הממונים פעילים כממונים וחלקם הגדול שכירים שאין להם כל רצון לפרסם את פרטיהם.

6. שאלה:

האם אפשר לצרף מפקחי עבודה לפורומים, זו במה מצוינת לדין והבהרות?

תשובה:

צריך להבין שהמפקחים מבצעים פיקוח על חלקם הגדול של הממונים ואני לא חושב שזה כל כך ראוי, אבל אבחן את זה שוב ואתייעץ עם גורמי המשרד.

7. שאלה:

איך עוצרים את מה שקורה בענף הבנייה?

תשובה:

שאלה קשה ומורכבת. יש כאן בעיה תרבותית והזנחה של שנים, לאט לאט ובנחישות רבה. צריך לשנות חקיקה, לחייב את הרשויות לקחת אחריות ולהכניס תנאי בטיחות להיתר הבנייה, סנקציות על הקבלנים, הגברת הענישה הגברת הפיקוח, הדרכות בסיסיות לעובדים ועוד. אבל הכי חשוב שהקבלנים ייקחו אחריות. אבל שוב – זה לא רציני לענות על השאלה הזאת בפרק זמן כזה קצר.

רק לענות על השאלה הזאת צריך יום שלם וגם אז לא יהיו לי את כל התשובות.
כאמור לא הכול "חונה" אצלנו

אנחנו הגברנו את האכיפה באתרי הבניה, נוספו לנו עוד 35 מפקחים ובדרך עוד כ- 25 .
יש לנו גיוסים נוספים עכשיו.
סגרנו למעלה מ-900 אתרים בגין ליקויים רבים (לתקופה של כשבוע בממוצע) .

על מנת לבטל צו שניתן לאתר בניה בגין ליקויים רבים אנחנו דורשים מהקבלן .
מינוי של ממונה בטיחות בהיקף משרה חלקית (לרוב 8 שעות)

8. שאלה:

תסביר לי בבקשה, למה אני בתחושה שאין מספיק גיבוי ממפקח עבודה ראשי ?

תשובה:

. אני לא יכול להתווכח עם התחושה שלך , אבל שתדע לך שאתה טועה,
. הממונים על הבטיחות יקרים לי וחשובים לי ,
. הם השגרירים שלי ,
. הם החיילים שלי,
. ואני אגבה את אלו שעושים את עבודתם נאמנה בכל דרך אפשרית.
. אני לא רוצה לחשוב מה היה מצב הבטיחות במדינה ללא הממונים על הבטיחות.
יחד עם זאת לצערי הרב אנחנו נתקלים בכאלו שאינם "צדיקים" וכאלו שקצת "מתבלבלים"
בנוגע לתפקידם ואני לא מדבר על כאלו שיש להם קצת בעיה של מקצועיות.

9. שאלה:

למה המשטרה נכנסה לתמונה ומכניסה אותנו למסגרת - frame ?

תשובה:

המשטרה עושה את עבודתה,
מה אתה מצפה מעבריינים בתחומינו שמפעילים אתרים בשלט רחוק !
בכל מקרה, מדובר במקרים בודדים, שניתן לספור בכף יד אחת.

10. שאלה:

האם אפשר לייצר גיבוש ושיתוף פעולה עם המפע"ר ?

תשובה:

בוודאי,

א. נדון בכל נושא בכובד ראש,
ב. ממונה בטיחות נדרשים לכבד את מעמדם ואת שולחיהם ולא לנגח אותם.
ג. לדעתי צריך לקדש את התפקיד הזה, ללא כל קשר למי שנמצא בתפקיד.
ברגע שיחלישו את המפע"ר, המעמד של הבטיחות בעבודה יהיה חלש.
ואז כל הממונים יהיו חלשים וירמסו אותם.
תפקידי לחזק את המעמד שלהם ואת המקצועיות שלהם.
למנוע ממונים שלא מבצעים את תפקידם כנדרש להמשיך לשמש כממונים או להגביל את עיסוקם.
במקביל הכשרות רדודות ו"מי עיון בשקל", לא מחזקים את המעמד ולא מוסיפים "כבוד" לממונים .
ד. בקרוב יפורסם מכרז למשרת "מרכז תחום ממונים על הבטיחות" במינהל הבטיחות,
כל תפקידו הוא לדאוג לקשר של המינהל עם הממונים לרבות קידום אופן החידוש של אישור
הכשרות שנמצא כרגע באפיון.
ה. כל רעיון אשר יש בידו לקדם את הבטיחות יתקבל בברכה.
אני אשמח לקיים שיח עיתי בנושא.

11. שאלה:

אני ממליץ לקבוע מדרוג ממונים בהתאם לוותק ולניסיון, להפיק כרטיסים מגנטיים ברמות שונות: כמו פלטיניום, זהב, וצבעים זוטרים, מה דעתך?

תשובה:

אנו שוקלים את הנושא באופן רחבי לגבי כל ההסמכות שניתנים על ידי המפע"ר. מנהלי עבודה, ממונים על הבטיחות, בודקים מוסמכים ועוד. בכל מקרה אנחנו לא ניתן צבעים לכרטיסים, אבל כן בוחנים להגביל את העיסוק (יכול להיות שהנושא מצריך תהליך של השפעה רגולטיבית או שינוי חקיקה) - אין ספק שזה נדרש.

12. שאלה:

מדוע אין מחייבים התמחות (סטאז') לממוני בטיחות חדשים, כדוגמת: רופאים, עו"ד, חוקרים, רוא"ח, הוראה, עבודה סוציאלית וכו'.

תשובה:

אנו עומלים על תהליך של רפורמות בכל הנוגע למבחנים, למחשוב וכיוב'. בנוגע לממונים על הבטיחות אני לא רואה מקום כרגע של היתכנות של מודל כזה או אחר של סטאז'.

13. שאלה:

8 ימי עיון וכשירות, די מתישים ולעיתים חוזרים על עצמם, אפשר למזער את הימים?

תשובה:

בעיקרון אני מסכים עם האמירה, לצערי זה רשום בחקיקה ולא בהוראת מפע"ר, כך שזה מצריך כאמור שינוי חקיקה והדבר הנ"ל לוקח משאבים וזמן. יש לנו איזה שהיא הצעה שעדיין לא מגובשת לצמצם את הימים. הרעיון הוא לעשות מדרג ולהראות למחוקק שמינהל שולט בנעשה בימי עיון, שיש מעקב ולכן אין בעיה לרדד אותם באופן הדרגתי. לדוגמא: ממונה בעל וותק 20 שנה + 4 השתלמויות ענפיות, הפעיל כממונה, יש מקום להקל עליו. מבנה האשכולות הוא שיטה שתשפר ותמקד את רמת הידע, וכפי שאמרת, כל הצעה אחרת תבחן ותענה בהתאם. יש לנו תוכנית לרענן את ההכשרות ולהתאים אותם למציאות של היום. לפתח הכשרות חדשות.

אנחנו גם בוחנים אפשרות לתת "משקל" שונה לכל יום עיון, לדוגמא יום עיון בתחום החשמל או תחום הגהות התעסוקתית (שבהם אנו מזהים שיש למרבית הממונים פער מקצועי) שיועברו בו תכנים שאנחנו נקבע, יקבל הכרה של 2 ימי כשירות. מהלך זה גם יעודד את הממונים להגיע לימי הכשירות שאנחנו רוצים שהממונים יעברו וגם יקטין את ימי הכשירות שהממונה צריך לעבור, אבל שוב זה יהיה בשלבים. מהלך זה לא נדרש בשינוי חקיקה.

14. שאלה:

בעבר שלחתי אלייך פנייה בעניין ממונה בטיחות במינוי זמני בבנייה (כל ממונה המעוניין בזה), הממונה ישלח אלייך צילומי ליקויים, סיכונים ומפגעים מאתרים שיזדמנו לו בדרכו ובתמורה הוא יזכה ליום עיון, יש לך תשובה?

תשובה:

אשמח לשמוע הצעה קונקרטיית. תכין הצעה מתאימה, מבחינתי במידה והיא תהיה ראויה ובעלת תוכן - תקבל אפילו 6 ימי עיון מתוך ההתחייבויות.

15. שאלה:

האם מדריכי עבודה בגובה שמכשירים ומסמיכים עובדים חייבים ב 2 ימי עיון.

תשובה:

לאחרונה הורדתי את משך הריענון למדריכי עבודה בגובה מיומיים ליום אחד
ובכוונתנו גם לרדד את משך ההדרכה של העובדים, בדגש על העיוני.
יש כוונה לתת לממונים על הבטיחות הקלות בכל הקשור להדרכות מסויגות לעובדים,
על מנת שההדרכה תהיה ממוקדת ומוגבלת למפעל ולפעולה.

16. שאלה:

קצת הסתבכתי עם 18 ימי עיון חובה מתוך 24 ימי עיון, ממונים רבים לא הבינו איך אוכלים את זה ?

תשובה:

אוציא בקרוב מסמך המבהיר את הנושא.

17. שאלה:

שמתי לב לחשיבות נושא חשמל, פרט לאישור כשירות, האם אפשרי להנפיק לממונה תעודת "ממונה בבטיחות מבקר חשמל" (או תואר/ הסמכה/הרשאה/ אחר כדוגמת עוזר חשמלאי, חשמלאי מוסמך, חשמלאי ראשי מסויג וכו', או ממונה בבטיחות אש, ממונה איכות סביבה ועוד). או לייצר תהליך של איחוד מקצועות ?

תשובה:

אבדוק את הנושא

18.

שאלה:

מה דעתך על הענקת פרס יוספטל למפעל מצטיין בבטיחות?

התשובה:

התנגדתי נמרצות, לאור העובדה שמפעל מסויים קיבל את הפרס ולאחר זמן מה היו שם תביעות בגין מחלות מקצוע רבות, אני לא מחלק מדליות,

אני יכול לעודד ביצוע פרויקטים ומיזמים בתחום, דרך הפעולה מונעת, שם יש לי קבוצה רבה של בעלי תפקידים במשק שמסייעים לי לגבש את התוכנית לרבות נציג של ארגון הממונים.

18. שאלה:

האם אפשר להקשיח את המסמך המלווה המצורף לאישור כתב מינוי במפעל, בארגון, בבנייה או בכל גוף או מוסד אחר וזאת על מנת לחדד את סמכותו של ממונה הבטיחות כבר בשער ?

תשובה:

אין לי בעיה לבחון ניסוח חדש, אשמח לשמוע ולקבל ממך הצעה, המסמך הקיים הוא תבנית אצלנו במערכת שניתן לנסח מחדש.

19. שאלה:

האם כפל תפקידים במפעל קרי מהנדס או מנהל או אחר שהוא שכיר ובנוסף ממלא את תפקיד ממונה בטיחות, איננו פוגע או מעמיד את המנהל או המהנדס במבחן הנאמנות, האמינות או/ו האינטרס של דרישות החוק?

תשובה:

לא תמיד אנחנו מודעים לנושא, החובה למנות בעל תפקיד הוא של תופס המפעל, יש לו אחריות מלאה למה שקורה אצלו. אין ספק שברגע שיש ממונה שהוא ממלא תפקיד נוסף או אחר, הוא מושפע מההנהלה והאינטרסים לפעמים מתנגשים. במקרים שמגיעים אלינו או לצורך העניין בביקורי פיקוח שלנו שבו אנו מזהים שיש בעיה אנו דורשים לפעול בנושא ולפעמים אף מתנגדים למינוי או דורשים מינוי בהיקף משרה של 100 אחוז.

20. שאלה:

אני יושב בוועדות הסמכה כחבר ובוחן יחד עם המפקחים ואני חושב שיש לבצע רפורמה יסודית באופן בו מסמיכים ממונה בטיחות, לדעתי הדור הבא נדרש למבחן תאורתי ולמלא תפקידים בהתאם לרמתו, מהי עמדתך בנושא?

תשובה:

א. יש לי בהחלט כוונה לבצע רפורמה בתחום

לדוגמא:

בעתיד המועמד לתפקיד ממונה יידרש לעבור מבחן תאורתי בנוסף לוועדה. והמבחן יתקיים במשרדי מינהל הבטיחות. בכל מקרה הנושא עדיין לא בשל. אשמח להתייעץ עם הציבור בנושא.

21. שאלה:

לאחרונה הופץ דו"ח הערכת השפעת נטל רגולטורי על מנהל העבודה, האם הדו"ח יחליש את ממונה הבטיחות?

תשובה:

אני אעשה הכול על מנת לחזק את הממונים. ואפעל לראות איך אפשר לשמור ולהגן על הממונים ככל שניתן. כמובן ככל שהוא מבצע את תפקידו נאמנה.

22. שאלה:

אני עובד במפעל בו היקף הצמיחה גדל לאין שיעור, הן בכוח האדם, בהוספת משמרות, במכונות וכו', האם נכון לקבע אותי ב- 32 שעות חודשיות כממונה בטיחות במפעל, על אותו בסיס בו הוא נקבע כשמונתי ואושרתי?

תשובה:

אתה בהחלט צודק, אולם עליך ליזום ולפנות אלינו במידע המדובר, על מנת שנבחן את המקרה ונתאים את היקף המשרה של ממונה הבטיחות, הנדרשת לפעילות המפעל נכון ל-כרגע.

23. שאלה:

האם אפשר לקיים יום עיון / דיון עמנו במשותף עמך ועם מפקחך?

תשובה:

כן, בהחלט, ככל שהנושאים יהיו ענייניים, יהיה שייח תרבותי ומכבד, אשמח להגיע, להסביר ולפרט תקנות ולענות

על כל השאלות.
תארגן, אני אגיע.

24. שאלה:

אני שומע לאחרונה כל מי גורמים המנסים לשדרג ולבדל את עצמם מממוני הבטיחות, האם מעמד ממוני הבטיחות יציב?

תשובה:

כל זמן שאני כאן, אני אגן על הממונים על הבטיחות.

לדעתי הממונים על הבטיחות לא מספיק מאוגדים ולא מגובשים.

לדעתי אתם צריכים להתאחד כדי שלא תדברו בכמה קולות.

מציע שתציגו את כל העמדות של הממונים שכן לחלקם יש אינטרסים סותרים,

כמו הדוגמא שנתתי לך בנוגע לימי הכשירות.

חלק מממוני הבטיחות (כולם היו שכירים) המליצו על 24 ימי כשירות בשנה וחלק (עצמאיים ובעלי חברות בטיחות) המליצו ואף דרשו לבטל אותם.

אריק מסכם:

אני רוצה לאחל בהזדמנות זאת שנה טובה ובטוחה לכל הממונים ומשפחותיהם,

מדינת ישראל צריכה להודות לכם על כל הפעילות שלכם.

אתם מצילים חיים ומשפרים את הבטיחות ורובכם המוחלט עושים עבודת קודש.

יעקב:

דף חדש נפתח,

תודה מכל הלב.

שנה טובה לך, למשפחתך, למשפחת מינהל הבטיחות ולצוות המפקחים.

בשמי ובשם חבריי לדרך.

יעקב עזרא - ממונה בטיחות.